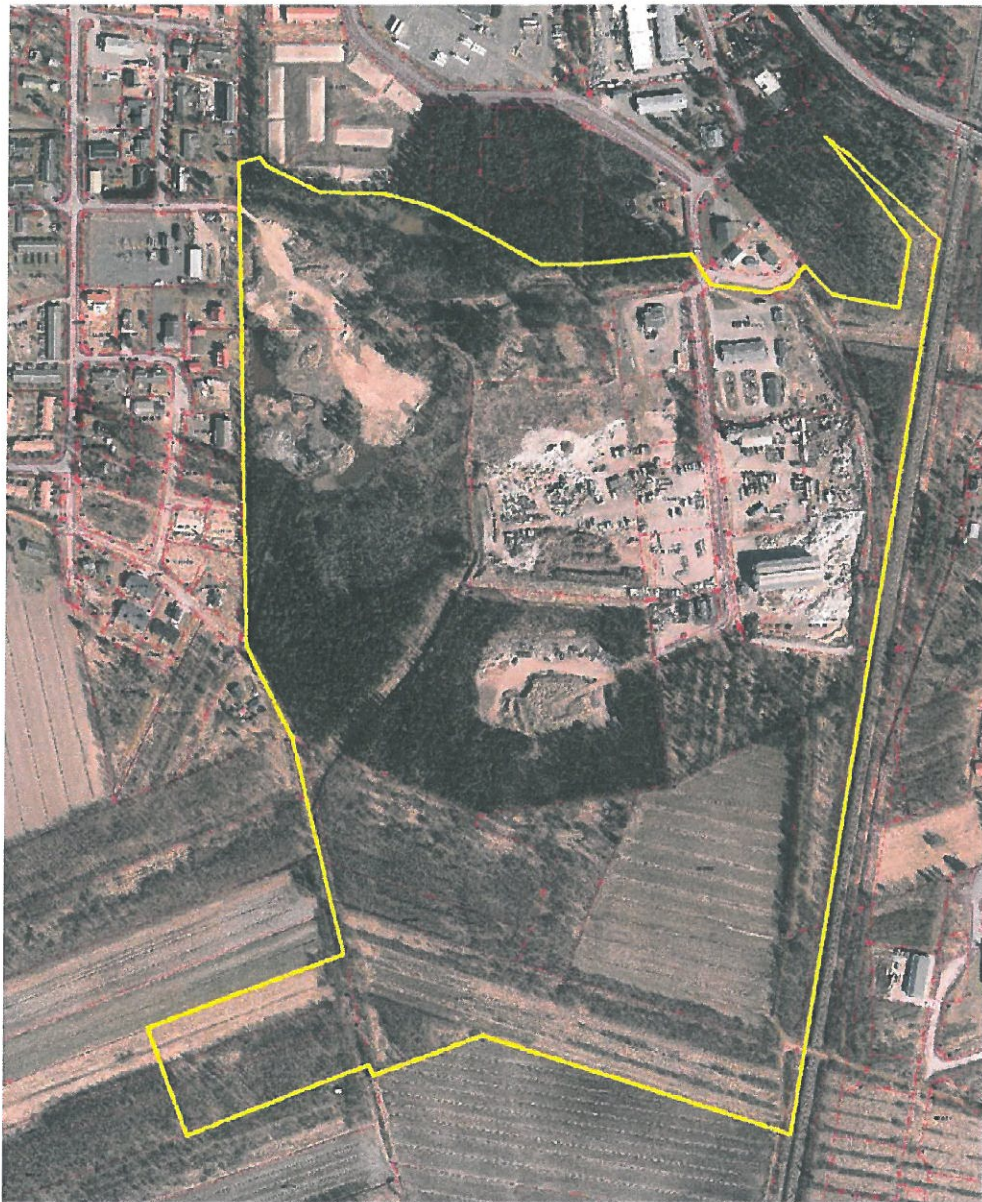

KEMPELEEN OLLAKAN LUONTOSelvitys

3.9.2012
Outi Tuomivaara, hortonomi AMK
Kempeleen kunta

HYVÄ KASVAA KEMPELEESSÄ

JOHDANTO

Kempeleen Ollakan eteläosaan laaditaan asemakaavan laajennusta ja sen pohjaksi on tehty tämä luontoselvitys. Luontoselvitystä varten tehtiin maastokäyntejä kesällä 2011 ja syksyllä 2012. Selvityksellä pyritään tuomaan esiin ne alueen ominaispiirteet ja luontoarvot, jotka tulee ottaa huomioon kaavaa laadittaessa.

Selvitysalue on laajuudeltaan noin 45 ha ja se rajoittuu pohjoisessa Ollakan nykyiseen asemakaava-alueeseen, lännessä Ollakan puisto-alueeseen, etelässä Taajaman eteläpuolisiin peltoalueisiin ja idässä rautatiehen. Alueen keskellä on voimassa olevan asemakaavan mukainen teollisuusalue, jossa mm. kunnan varikko ja Kempeleen jätekuljetuksen tilat. Muuten alue koostuu rakenteilla olevasta puistosta, metsäalueista, metsittyneistä ja viljelyksessä olevista pelloista sekä vesialueista.

Selvitys on laadittu käyttämällä hyväksi nykytilanteen kartta- ja ilmakuvamateriaalia, aikaisempia selvityksiä ja paikallistietoa. Alueen nykytila on arvioitu maastotarkastelujen perusteella.

Luontoselvityksen teossa ovat olleet mukana kaavoittaja Mari Kuukasjärvi, kunnanpuutarhuri Outi Tuomivaara ja maisemasuunnittelija Anne Autio Kempeleen kunnasta.

1. TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

Tämä selvitys perustuu kartta-aineistoon ja maastokäynteihin, jossa alue käytiin läpi pienipiirteisesti.

Maastokatselmuksissa käytettiin karttaa ja EasyGo- paikannusjärjestelmää, joka mahdollistaa paikkatietoaineistojen mobiilin esittämisen, tallentamisen sekä siirtämisen tietokoneelle suunnittelussa käytettäviin ohjelmiin.

Havainnot kirjattiin maastossa kartalle paikkakohtaisesti ja kohteista otettiin valokuvia. Maastokäyntejä tehtiin alueelle yhteensä 5 kertaa.

2. KASVILLISUUS JA KULUTUSKESTÄVYYS

2.1 Kasvillisuus

Selvitysalueen lounaisosassa oleva puistoalue muodostuu vesialueista joista on kaivettu savea lähistöllä sijainneeseen tiilitehtaaseen. Vesialueiden välissä on saarekkeita (kuvio 1), joka on varttunutta, sekapuustoista (mänty ja koivu) tuoretta kangasta, josta on aluspuusto raivattu. Avovesialueet (kuvio 4) rajautuvat kankaaseen. Rannat ovat luhtaisia ja niissä on havaittavissa myös orastavaa umpeenkasvamista. Vesialueilla kasvaa mm. vehkaa, saroja, osmankäämiä ja kurjenjalkaa. Kasvillisuutta ei inventoitu tarkasti, koska alueet säilyvät kaavassa luonnontilaisina puistoalueina ja ne toimivat samalla pintavesien viivytyksaltaina.

Vesialtaiden runsasta kasvillisuutta (kuvio 4).

Kuvio 2 on rakenteilla olevaa puistoaluetta, johon tulee mm. koirapuisto. Puistosuunnitelma on hyväksytty vuonna 2007. Puistoalueelle on jätetty useita mäntysaarekkeita. Alueelle on muodostumassa monipuolinen niittykasvisto.

Metsäsaarekkeita rakentuvan puistoalueen keskellä (kuvio 2).

Puiston eteläosassa (kuvio 3) on puolukka mustikkatyypin kuusivaltainen tuore kangasmetsä, seassa jonkin verran koivua. Metsää halkoo muutama kaivettu oja. Alueelle on muodostunut kattava polkuverkosto. Metsä on kaavassa puistoaluetta ja se jää luonnontilaiseksi.

Vesialueiden ja kuusimetsän väliin jäävä alue (kuvio 5) on kosteaa koivikkoa, jonka seasta nousee nuoria kuusia. Kosteimmat alueet ovat luhtaisia ja niiden kasvillisuus samanlaista kuin puiston pohjoisosassa.

Kasvillisuuden kerroksellisuutta (kuvio 5).

Suunnittelualan keskiosassa (kuvio 6) on kunnan varastointialue, jossa välivarastoidaan mm. katurakennustyömailla tarvittavia materiaaleja ja maamassoja. Alue toimisi myös mullan välivarastointialueena, johon ollaan hakemassa ympäristölupaa.

Kuvio 7 on kasvuvaiheessa olevaa tuoretta puolukka-mustikkatyypin (VMT) kangasmetsää, jossa valtapuuna on kuusi, mutta siellä esiintyy myös koivua. Valtavarpuna on mustikka ja puolukka. Kenttäkerroksessa kerrossammal ja seinäsammal, sekä heinäisimmillä alueilla korpikastikka ja metsälauha.

Mentäessä etelään päin (kuvio 8), metsä muuttuu metsittymässä olevaksi pelloksi. Alueella kasvaa nuorta koivua, haapaa ja kiiltopajua sekä muutama kuusi sarkaojien varrella. Avoimet pellot ovat heinäisiä, vallitsevina lajeina korpikastikka, maitohorsma ja mesiangervo. Kosteammissa paikoissa on myös pieniä laikkuja metsäimarretta. Samanlaista maastoa on selvitysalueen lounaiskulmassa sekä radan varressa suunnittelualan itäosassa.

Metsittymässä olevaa peltoa (kuvio 8)

Aluetta halkaisee oja, jonka ympäristöön nostetut maat ovat pusikoituneet voimakkaasti (kuvio 9). Ojanpenkoilla kasvaa mm. harmaaleppää, kiiltopajua, koivua, mesiangervoa, nokkosta ja horsmaa. Alueilla ei ole luontoarvoja, mutta toimii suoja/ puskurivyöhykkeenä rautatielle päin.

Ojanpenkan rehevää kasvustoa (kuvio 9).

Suunnittelualan lounaisnurkassa (kuvio 10) on pienialainen tiheä koivikko, jonka kenttäkerros on heinäpeitteinen, seassa jonkin verran mesimarjaa.

Viljeltyä peltoa on suunnittelualueella noin 4 ha. Keskialueella olevan pellon ja kuvion 9 rajalla on maisemaa hallitseva metsänreuna, jossa kasvaa suuria mäntyjä ja pellon reunamilla koivua ja haapaa. Metsän reuna on hyvä säilyttää yhtenäisenä teollisuusalueen ja rautatien välissä (kuvio 12).

Maisemaa hallitseva metsänreuna alueen itäreunassa (kuvio 12).

Pellon ja teollisuusalueen väliin jää n 1 ha laajuinen perinnebiotooppi. Alkuperäinen kasvupaikkatyyppi on ollut kuivahkokangas. Laidunnuksen seurauksena alueelta löytyy rehevämpiä laikkuja, joista löytyy heiniä. Karhunsammalen runsaus viittaa myös laidunnukseen tai viljelykäyttöön. Inventoinnissa löytyi seuraavat kasvit: koivu, kuusi, mänty, kataja, nurmilauha, metsälauha, niittynurmikka, nurmirölli, metsäalvejuuri, jokapaikansara, jousivihvilä, metsäkorte, ruohokanukka, korpikarhunsammal, mesimarja, metsäorvokki ja jokasuonrahkasammal.

Perinnebiotooppi (kuvio 13).

2.2 Kulutuskestävyys

Kasvillisuuden kulutuskestävyyteen vaikuttavat maalaji, maaperän topografia ja kosteus sekä kasvillisuustyyppi ja kasvilajisto. Myös tuulisuus, kasvillisuuden ikä ja valoisuus vaikuttavat kasvillisuuden kulutuskestävyyteen. Mänty kestää kulutusta heikosti, koska se on pintajuurinen puulaji. Mikään kasvupaikkatyyppi ei kuitenkaan kestä jatkuvaa kulutusta muuttumatta.

Metsäkasvillisuuden kenttälajit ovat huonommin kulutusta kestäviä kuin pohjakerroksen lajit. Kulutuksen takia metsissä olevat polut levenevät ja kasvupaikan oma lajisto voi vähitellen hävitä ja korvautua paremmin kulutusta kestäväillä heinälajeilla. Luonnontilaiset lehdot luokitellaan heikosti kulutusta kestäviksi, mutta kulttuurivaikutteiset lehdot, jotka ovat merkitty kasvillisuuskarttaan reunametsinä, ovat kohtalaisesti kulutusta kestäviä. Kuivat ja kuivahkot kangasmetsät kestävät kulutusta heikosti kun taas hakkuualueiden ja taimikoiden kestävyys on kohtalainen.

Alueen kulutuskestävyys on hyvä muualla paitsi kuusivaltaisessa metsässä, jonne on muodostunut useita polkuja. Alueen suuren koon vuoksi katsotaan, että se kestää kulutuksen kuitenkin hyvin.

3. ELÄIMISTÖ

Suunnittelualueelle ei tehty selvityksiä eläimistä. Alue on perinteistä metsästysaluetta, joskin eläinkanta on vähentynyt huomattavasti asutuksen laajentuessa radan itäpuolella ja selvitysalueen länsipuolella.

3. LUONTOARVOT

Ollakan alueen luonto on monimuotoista ja erilaisten alueiden vaihtelu tuo sille rikkautta. Asemakaavassa säilyvä puistoalue tuo esille alueen ominaispiirteitä ja se mahdollistaa kasvillisuuden ja eläimistön säilymisen alueella.

Alueella on noin 1 ha kokoinen perinnebiotooppi, joka voidaan luokitella hakamaaksi. Se on syntynyt perinteiseen maatalouteen liittyneen kaskeamisen sekä niitty- ja laiduntalouden myötä. Alue on luonnonsuojelulain mukaan luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä ja se tulee säilyttää.

4. SUOSITUKSIA MAANKÄYTÖLLE

Suunnitteilla oleva maankäyttö ei aiheuta haittaa alueen maisemalle, eikä luonnolle kun siihen tehdään pieniä muutoksia. Ekohaka-kadun päässä oleva teollisuustontti, jossa on perinnebiotooppi, tulee säilyttää. Aluetta tulee hoitaa niin, että se säilyy avoimena.

Kaavaan suunnitellut viheralueita voidaan hyödyntää hyvin suojametsinä, jonkin verran häiriötä aiheuttavaan koirapuistoon sekä hulevesien reitteinä ja viivytysalueina.

Pohjois-eteläsuunnassa alueen läpi rakennettava katua esitetään siirrettäväksi lännemmäs, jotta peltoalueen reunassa oleva metsävyöhyke säilyy yhtenäisenä.

Teollisuusalueen vaurioita ja häiriöitä maisemalle tulee tarkastella alueelle laadittavan rakennustapaohjeen sekä päivityksen alla olevan rakennusjärjestyksen avulla.

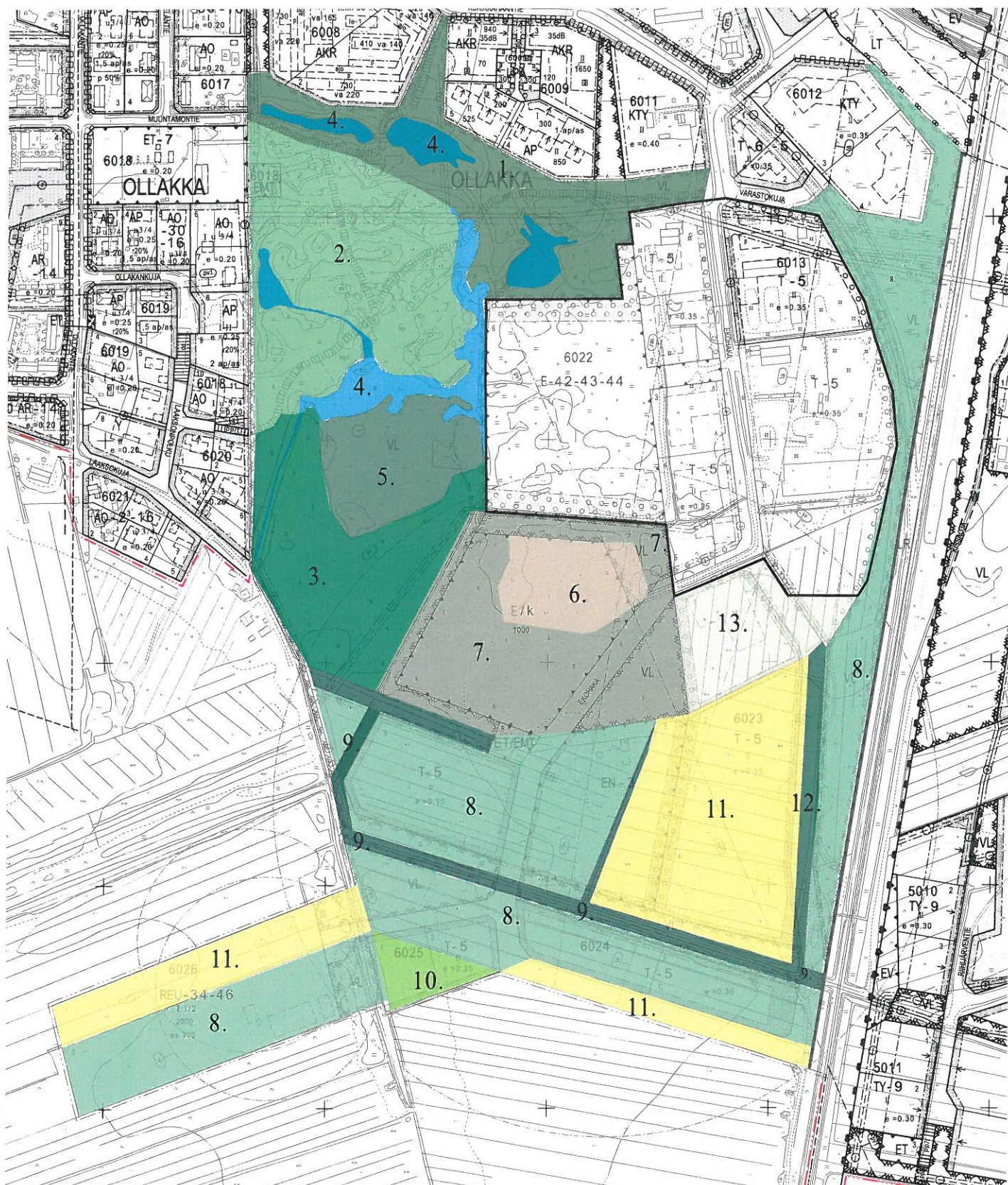

Historian siipien havinaa.

5. YHTEYSTIEDOT JA LISÄTIETOJA

Kunnanpuutarhuri Outi Tuomivaara, puhelin: 044 4972512
Sähköposti: [outi.tuomivaara\(at\)kempele.fi](mailto:outi.tuomivaara(at)kempele.fi)

Kuvio 1	Kuvio 5	Kuvio 9	Kuvio 13
Kuvio 2	Kuvio 6	Kuvio 10	
Kuvio 3	Kuvio 7	Kuvio 11	
Kuvio 4	Kuvio 8	Kuvio 12	

Kempeleen kunta, Ollakka, Luontoselvitys, Outi Tuomivaara 3.9.2012